

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

26. veebruar 2013*

Politseikoostöö ja õiguslane koostöö kriminaalasjades — Euroopa vahistamismäärus —
Liikmesriikidevaheline üleandmiskord — Otsused, mis tehakse pärast kohtulikku arutelu, millele
asjaomane isik isiklikult ei ilmunud — Tagaselja määratud karistuse täitmisele pööramine —
Kohtuotsuse teistmise võimalus

Kohtuasjas C-399/11,

mille ese on Tribunal Constitucionali (Hispaania) 9. juuni 2011. aasta otsusega ELTL artikli 267 alusel
esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 28. juulil 2011, menetluses

Stefano Melloni

versus

Ministerio Fiscal,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, asepresident K. Lenaerts, kodade presidendid A. Tizzano, R. Silva de
Lapuerta, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Rosas ja E. Jarašiūnas, kohtunikud E. Levits,
A. Ó Caoimh, J-C. Bonichot, M. Safjan (ettekandja) ja C. G. Fernlund,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 3. juuli 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- S. Melloni, esindaja: *abogado* L. Casaubón Carles,
- Ministerio Fiscal, esindaja: J. M. Caballero Sánchez-Izquierdo,
- Hispaania valitsus, esindaja: S. Centeno Huerta,
- Belgia valitsus, esindajad: C. Pochet ja T. Materne,
- Saksamaa valitsus, esindajad: J. Kemper ja T. Henze,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* G. Palatiello,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

- Madalmaade valitsus, esindajad: J. Langer ja C. Wissels,
 - Austria valitsus, esindaja: C. Pesendorfer,
 - Poola valitsus, esindaja: M. Szpunar,
 - Portugali valitsus, esindaja: L. Inez Fernandes,
 - Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: H. Walker,
 - Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: P. Plaza García ja T. Blanchet,
 - Euroopa Komisjon, esindajad: I. Martínez del Peral, H. Krämer ja W. Bogensberger,
- olles 2. oktoobri 2012. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34), mida on muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK (ELT L 81, lk 24, edaspidi „raamotsus 2002/584”), artikli 4a lõike 1 tõlgendamist ja vajadusel kehtivust. Selles palutakse Euroopa Kohtul samuti vajadusel anda oma seisukoht küsimuses, kas liikmesriik võib keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artikli 53 alusel, põhjendusega, et rikutud on puudutatud isikule selle riigi põhiseadusega tagatud põhiõigusi.
- 2 Taotlus on esitatud S. Melloni ja Ministerio Fiscalis vahelises vaidluses seoses Euroopa vahistamismääruse täitmisega, mille Itaalia ametivõimud tegid S. Mellonit puudutava tagaselja mõistetud vangistuse täitmisele pööramiseks.

Õiguslik raamistik

Harta

- 3 Harta artikli 47 teine lõik sätestab:

„Igaühel on õigus õiglasele ja avalikule asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus. Igaühel peab olema võimalus saada nõu ja kaitset ning olla esindatud.”

- 4 Harta artikli 48 lõige 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Iga süüdistatava õigus kaitsele on tagatud.”

5 Harta artikli 52 lõige 3 näeb ette:

„Hartas sisalduvate selliste õiguste tähendus ja ulatus, mis vastavad Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga [alla kirjutatud 4. novembril 1950 Roomas, edaspidi „EIÕK”] tagatud õigustele, on samad, mis neile nimetatud konventsiooniga ette on nähtud. See säte ei takista liidu õiguses ulatuslikuma kaitse kehtestamist.”

6 Harta artikkel 53 „Kaitse tase” sätestab:

„Harta sätteid ei või tõlgendada neid inimõigusi või põhivabadusi kitsendavate või kahjustavatena, mida asjaomastes kohaldamisvaldkondades on tunnustatud rahvusvahelise õiguse ja rahvusvaheliste lepingutega, millega on ühinenud [Euroopa Liit] või kõik liikmesriigid, kaasa arvatud [EIÕK], ning liikmesriikide põhiseadustega.”

Raamotsused 2002/584 ja 2009/299

7 Raamotsuse 2002/584 artikli 1 lõiked 2 ja 3 näevad ette:

„2. Liikmesriigid täidavad mis tahes Euroopa vahistamismääruse vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele.

3. Käesolev raamotsus ei [...] mõjuta kohustust austada põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on kirja pandud Euroopa Liidu lepingu artiklis 6.”

8 Raamotsuse artikli 5 sõnastus oli algses redaktsioonis järgmine:

„Euroopa vahistamismääruse täitmise suhtes täitva õigusasutuse poolt võib vahistamismäärust täitva liikmesriigi õiguse alusel kohaldada järgmisi tingimusi:

1) kui Euroopa vahistamismäärus on tehtud karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks, mis on määratud tagaseljaotsusega ja asjaomasele isikule ei ole teatatud isiklikult ega teda muul viisil teavitatud, millal ja kus toimub istung, mille tulemusel tehti tagaseljaotsus, võib üleandmise suhtes kohaldada tingimust, et vahistamismääruse teinud õigusasutus annab piisava tagatise, et isikul, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa vahistamismäärust, on võimalus esitada taotlus asja uueks läbivaatamiseks vahistamismääruse teinud liikmesriigis ning olla otsuse tegemise juures;

[...]”

9 Raamotsus 2009/299 täpsustab Euroopa vahistamismääruse täitmisest keeldumise põhjused, kui asjaomane isik ei ole ilmunud oma asja kohtulikule arutamisele. Raamotsuse põhjendused 1–4 ja põhjendus 10 näevad ette:

„(1) Süüdistatava õigus ilmuda isiklikult kohtulikule arutelule on hõlmatud [EIÕK] artiklis 6 sätestatud õigusega õiglasele kohtulikule arutamisele Euroopa Inimõiguste Kohtu tõlgenduses. Kohus on samuti märkinud, et süüdistatava õigus ilmuda isiklikult kohtulikule arutelule ei ole absoluutne ning et teatud tingimustel võib süüdistatav omal vabal tahtel selgesõnaliselt või vaikimisi, kuid ühemõtteliselt, nimetatud õigusest loobuda.

(2) Erinevates raamotsustes, millega rakendatakse lõplike kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtet, ei käsitleta ühtselt küsimust, mis puudutab otsuseid, mis tehakse pärast kohtulikku arutelu, millele asjaomane isik isiklikult ei ilmunud. Kõnealune ühtsuse puudumine võib muuta praktilise rakendamise keeruliseks ning takistada õiguslast koostööd.

- (3) [...] Raamotsusega 2002/584/JSK [...] lubatakse täitval õigusasutusel nõuda vahistamismääruse teinud asutuselt piisavat tagatist, et isikul, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa vahistamismäärust, on võimalus esitada taotlus asja uueks läbivaatamiseks vahistamismääruse teinud liikmesriigis ning võimalus viibida otsuse tegemise juures. Nimetatud tagatise piisavuse üle otsustab täidesaatev asutus ning seega on raske täpselt teada, millal täitmisest võib keelduda.
- (4) Seetõttu on vaja sätestada selged ja ühtsed põhjused selliste otsuste mittetunnustamiseks, mis tehti pärast kohtulikku arutelu, millele asjaomane isik isiklikult ei ilmunud. Raamotsuse eesmärk on viimistleda nimetatud ühtsete põhjuste määratlust, mis võimaldaksid täidesaateval asutusel otsust täita, vaatamata sellele, et isik kohtulikult arutelul ei viibinud, austades täielikult isiku õigust kaitsesele. Käesolev raamotsus ei ole mõeldud selliste vormide ja meetodite, sealhulgas menetlusnõuete reguleerimiseks, mida kasutatakse käesolevas raamotsuses sätestatud tulemuste saavutamiseks; need kuuluvad liikmesriikide õigusaktide reguleerimisalasse.

[...]

- (10) Sellise otsuse tunnustamisest ja täitmisest, mis tehti pärast kohtulikku arutelu, millele asjaomane isik isiklikult ei ilmunud, ei tohi keelduda, kui asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, on andnud enda kohtulikult arutelul kaitsmiseks volitused õigusnõustajale, kes teda kohtulikult arutelul ka kaitses, tagades praktilise ja tegeliku õigusabi. Sellega seoses ei tohiks olla oluline see, kas asjaomane isik ise valis ja määras endale õigusnõustaja ning tasus talle või kas õigusnõustaja määras ja õigusnõustajale tasus riik, eeldusel et asjaomane isik on vabatahtlikult otsustanud, et isiklikult kohtulikule arutelule ilmumise asemel esindab teda õigusnõustaja. [...]"

10 Raamotsuse 2009/299 artikli 1 lõiked 1 ja 2 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Käesoleva raamotsuse eesmärgid on edendada nende isikute menetlusõigusi, kelle suhtes on algatatud kriminaalmenetlus, ning samal ajal hõlbustada kriminaalasjades tehtavat õigusalaast koostööd ja eelkõige parandada liikmesriikidevahelist kohtuotsuste vastastikust tunnustamist.

2. Käesolev raamotsus ei mõjuta kohustust austada põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on sätestatud ELi lepingu [Lissaboni lepingule eelnevas redaktsioonis] artiklis 6, sealhulgas selliste isikute õigust kaitsesele, kelle suhtes on algatatud kriminaalmenetlus, ning õigusasutustele sellega seoses pandud kohustusi.”

11 Raamotsuse 2009/299 artikliga 2 jäeti välja raamotsuse 2002/584 artikli 5 punkt 1 ning lisati viimati nimetatud raamotsusesse alljärgneva sõnastusega artikkel 4a, mis käsitleb otsuseid, mis tehakse pärast kohtulikku arutelu, millele asjaomane isik isiklikult ei ilmunud:

„1. Vahistamismäärust täitev õigusasutus võib samuti keelduda täitmast Euroopa vahistamismäärust, mis on tehtud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks, kui isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti, välja arvatud kui Euroopa vahistamismääruses märgitakse, et kooskõlas vahistamismääruse teinud liikmesriigi siseriiklikes õigusaktides määratletud täiendavate menetlusnõuetega:

a) ja õigeaegselt,

- i) esitati asjakohasele isikule kohtukutse isiklikult ning seega teavitati teda sellest, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel asjaomane otsus tehti, või sai asjaomane isik tegelikult muul viisil ametliku teabe selle kohta, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti, sellisel viisil, et ühemõtteliselt tehti kindlaks, et asjaomane isik oli kavandatud kohtulikust arutelust teadlik,

ning

ii) teavitati asjaomast isikut sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui isik ei ilmu kohtulikule arutelule,

või

b) on asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, andnud volitused enda kohtulikul arutelul kaitsmiseks asjaomase isiku või riigi poolt määratud õigusnõustajale, kes teda kohtulikul arutelul kaitses,

või

c) ning pärast seda, kui asjaomasele isikule otsus kätte toimetati ning teda teavitati selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikul arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine:

i) teatas asjaomane isik selgesõnaliselt, et ta ei vaidlusta seda otsust,

või

ii) ei taotlenud asjaomane isik asja uuesti läbivaatamist ega kaevanud otsust edasi kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul

või

d) ei toimetatud asjaomasele isikule otsust isiklikult kätte, kuid

i) see toimetatakse talle isiklikult kätte viivitamatult pärast üleandmist ning teda teavitatakse selgesõnaliselt tema õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikul arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine,

ning

ii) teda teavitatakse ajavahemikust, mille jooksul peab ta taotlema asja uuesti läbivaatamist või kaebama otsuse edasi, nagu on esitatud asjaomases Euroopa vahistamismääruses.

[...]”

12 Raamotsuse 2009/299 artikli 8 lõiked 1–3 näevad ette:

„1. Liikmesriigid võtavad käesoleva raamotsuse sätete järgimiseks vajalikud meetmed hiljemalt 28. märtsiks 2011.

2. Käesolevat raamotsust kohaldatakse lõikes 1 nimetatud kuupäevast alates selliste otsuste tunnustamise ja täitmise suhtes, mis tehakse, kui asjaomane isik ei viibi kohtulikul arutelul.

3. Kui liikmesriik on teatanud käesoleva raamotsuse vastuvõtmisel, et on põhjust eeldada, et kõnealusel liikmesriigil ei ole võimalik käesoleva raamotsuse sätteid lõikes 1 nimetatud kuupäevaks järgida, hakatakse käesolevat raamotsust kohaldama hiljemalt 1. jaanuarist 2014 selliste otsuste tunnustamise ja täitmise suhtes, mis tehakse kõnealuse liikmesriigi pädevate õigusasutuste poolt selliselt, et asjaomane isik ei viibi kohtulikul arutelul. [...]”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 13 Audiencia Nacionali (Hispaania) kriminaalkolleegiumi esimene koda tunnistas 1. oktoobri 1996. aasta määruses põhjendatuks anda S. Melloni välja Itaaliale tema üle kohtu mõistmiseks tegudes, mis olid loetletud Tribunale di Ferrara (Itaalia) 13. mail ja 15. juunil 1993 tehtud vahistamismäärustes nr 554/1993 ja nr 444/1993. Pärast 5 000 000 Hispaania peseeta suuruse kautsjoni vastu vabastamist, mille S. Melloni tasus 30. aprillil 1996, ta põgenes, nii et teda ei saanud Itaalia ametiasutustele üle anda.
- 14 Tribunale di Ferrara tuvastas 27. märtsi 1997. aasta kohtulahendis S. Melloni kohtusse mitteilmumise ning otsustas, et kohtudokumendid toimetatakse edaspidi kätte tema usaldusadvokaatidele, kelle ta oli nimetanud. Tribunale di Ferrara 21. juuni 2000. aasta kohtuotsusega, mida hiljem kinnitati Corte d'appello di Bologna (Itaalia) 14. märtsi 2003. aasta kohtuotsusega, mõisteti S. Melloni pankroti tahtlikult põhjustamise süüteo eest tagaselja kümneks aastaks vangi. Corte suprema di cassazione (Itaalia) kriminaalasjade viies koda jättis 7. juuni 2004. aasta kohtuotsusega S. Melloni advokaatide esitatud kassatsioonkaebuse rahuldamata. Riiklik süüdistaja Corte d'appello di Bolognas andis Tribunale di Ferrara määratud karistuse täitmisele pööramiseks 8. juunil 2004 Euroopa vahistamismääruse nr 271/2004.
- 15 Pärast S. Melloni kinnipidamist 1. augustil 2008 Hispaania politsei poolt andis Juzgado Central de Instrucción nr 6 (Hispaania) 2. augusti 2008. aasta määrusega kõnealuse Euroopa vahistamismääruse arutamiseks Audiencia Nacionali kriminaalkolleegiumi esimesele kojale.
- 16 S. Melloni vaidlustas tema üleandmise Itaalia ametiasutustele, väites esiteks, et apellatsioonistmes oli ta nimetanud teise advokaadi kui teda varem esindanud advokaadid ning võtnud tagasi viimati nimetatutele antud volituse, millele vaatamata toimetasid mainitud ametiasutused kohtudokumente kätte ikkagi neile kahele advokaadile. Teiseks väitis ta, et Itaalia menetlusõigus ei näe ette võimalust tagaseljaotsuseid edasi kaevata ning seetõttu peaks Euroopa vahistamismääruse suhtes kohaldama vajadusel tingimust, et Itaalia Vabariik tagab kohtuotsuse, millega S. Melloni süüdi mõisteti, edasikaebamise võimaluse.
- 17 Audiencia Nacionali kriminaalkolleegiumi esimene koda otsustas 12. septembri 2008. aasta kohtumäärusega anda S. Melloni üle Itaalia ametivõimudele, et pöörata täitmisele talle kui pankroti tahtlikult põhjustamise süüteo toimepanijale Tribunale di Ferrara määratud karistus, leides samas ühelt poolt, et ei ole tõendatud, et S. Melloni nimetatud advokaadid teda 2001. aastast alates enam ei esindanud, ning teiselt poolt, et tema kaitseõigusi oli austatud, kuna ta oli kavandatud kohtuliku arutelu toimumisest eelnevalt teadlik, hoidus tahtlikult kohtusse ilmumast ning nimetas ennast esindama ja kaitsma kaks advokaati, kes astusid selles staatuses menetlusse esimeses kohtuastmes, apellatsiooni- ja kassatsioonistmes, ammendades nii kõik edasikaebamise võimalused.
- 18 S. Melloni esitas Tribunal Constitucionalile nimetatud määruse peale „recurso de amparo” (konstitutsiooniline kaebus). Ta põhjendas oma kaebust sellega, et Hispaania põhiseaduse artikli 24 lõikes 2 ette nähtud absoluutset nõuet, mis tuleneb õigusest õiglasele kohtulikule arutamisele, on kaudselt riivatud. Nimelt on rikutud õiglase kohtuliku arutamise põhisisu viisil, mis kahjustab inimväärikust seoses väljaandmise lubamisega riigile, mis loeb väga raskete süütegude korral kehtivaks tagaseljaotsuseid, kohaldamata üleandmise suhtes tingimust, et süüdimõistetud peab oma kaitseõiguste tagamiseks saama neid otsuseid vaidlustada.
- 19 Tribunal Constitucionali esimene koda otsustas 18. septembri 2008. aasta määrusega võtta „recurso de amparo” menetlusse ja peatada 12. septembri 2008. aasta kohtumääruse täitmine ning Tribunal Constitucionali täiskogu otsustas 1. märtsi 2011. aasta määrusega asuda asjaomast kaebust ise arutama.

- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul on ta enda eespool viidatud 30. märtsi 2000. aasta kohtuotsuses 91/2000 tõesti tunnistanud, et põhiõiguste siduvus on *ad extra* kontekstis hindamisel piiratum ning rakendada saab Hispaania põhiseaduse artikliga 24 seotud vaid kõige põhilisemaid ja elementaarsemaid nõudeid, tuvastades „kaudse” põhiseadusevastasuse. Kohus leiab siiski, et õigusest õiglasele kohtulikule arutamisele tulenevate nõuete „kaudset” rikkumist – rikkudes õiglase kohtuliku arutamise põhisisu viisil, mis kahjustab inimväärikust – kujutab endast Hispaania kohtute otsus lubada väljaandmist riigile, mis loeb väga raske süüteo korral kehtivaks tagaseljaotsused, kohaldamata üleandmise suhtes tingimust, et süüdimõistetud peab saama oma kaitseõiguste tagamiseks neid otsuseid vaidlustada.
- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tuletab meelde, et see siseriiklik kohtupraktika on kahel põhjusel samuti kohaldatav raamotsusega 2002/584 kehtestatud üleandmismenetluse raames. Esimene põhjus on see, et süüdimõistetud üleandmise suhtes kohaldatav tingimus kuulub põhiseadusliku õiguse õiglasele kohtulikule arutamisele põhisisu hulka. Teine põhjus tuleneb asjaolust, et nimetatud raamotsuse artikli 5 punkt 1 nägi sel ajal kehtinud redaktsioonis ette võimaluse, et tagaselja määratud karistuse täitmisele pööramiseks tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise suhtes kohaldatakse „täitva liikmesriigi õiguse alusel” muu hulgas tingimust, et „vahistamismääruse teinud õigusasutus annab piisava tagatise, et isikul, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa vahistamismäärust, on võimalus esitada taotlus asja uueks läbivaatamiseks, mille käigus tagatakse tema kaitseõigused vahistamismääruse teinud liikmesriigis, ning olla otsuse tegemise juures” (Tribunal Constitucionali 5. juuni 2006. aasta otsus 177/2006).
- 22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tuletab lõpuks meelde, et ta rahuldab 28. septembri 2009. aasta otsusega 199/2009 „recurso de amparo”, mis oli esitatud kohtumääruse peale, millega lubati Euroopa vahistamismääruse täitmise raames anda asjaomane isik üle Rumeeniale, et pöörata täitmisele nelja-aastane tagaselja määratud vanglakaristus, ilma et selles kohtumääruses oleks mainitud nõuet, et kõnealust süüdimõistvat otsust saab teista. Sel juhul lükkas Tribunal Constitucional tagasi Audiencia Nacionali põhjenduse, mille kohaselt ei tehtud tegelikult tagaseljaotsust, kuna kaebaja oli volitanud advokaadi, kes osales kohtuistungil tema isikliku kaitsjana.
- 23 Tribunal Constitucionali sõnul tuleneb asja keerukus asjaolust, et raamotsusega 2009/299 tunnistati kehtetuks raamotsuse 2002/584 artikli 5 punkt 1 ja kehtestati uus artikkel 4a. Artikkel 4a ei luba „keelduda täitmast Euroopa vahistamismäärust, mis on tehtud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks, kui isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti”, kui asjaomane isik on, „olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, andnud volitused enda kohtulikule arutelule kaitsmiseks [enda] või riigi poolt määratud õigusnõustajale, kes teda kohtulikule arutelule ka kaitses”. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et käesoleva põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse aluseks olevas asjas on tõendatud, et S. Melloni oli volitanud kaht usaldusadvokaati, kellele Tribunale di Ferrara teatas kavandatava kohtuliku arutelu toimumisest, mistõttu ta oli sellest teadlik. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul on tõendatud ka asjaolu, et S. Melloni kaks advokaati kaitsesid teda esimese astme kohtus järgnenud menetluses ning hilisemates menetlustes apellatsiooni- ja kassatsioonistmes.
- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud küsimus, kas raamotsus 2002/584 keelab Hispaania kohtutel kohaldada S. Melloni üleandmise suhtes tingimust, et asjaomase süüdimõistva otsuse teistmine peab olema võimalik.
- 25 Sellega seoses lükkab eelotsusetaotluse esitanud kohus tagasi Ministerio Fiscal argumendi, mille kohaselt ei ole eelotsusetaotlus vajalik, kuna raamotsus 2009/299 ei ole *ratione temporis* põhikohtuasjas kohaldatav. Põhikohtuasjas vaidlustatud küsimus ei ole, kas 12. septembri 2008. aasta kohtumäärusega eirati seda raamotsust, vaid kas selle kohtumäärusega kaudselt rikuti Hispaania põhiseaduse artikli 24 lõikega 2 kaitsitud õigust õiglasele kohtulikule arutamisele. Kõnealust raamotsust tuleb aga arvestada selle õiguse sisu kindlaks tegemiseks, millel on *ad extra* toime, kuna tegemist on liidu õigusega, mis

on nimetatud määruse põhiseaduslikkuse hindamise ajal kohaldatav. Selle arvestamist näeb ette ka siseriikliku õiguse raamotsustega kooskõlalise tõlgendamise põhimõte (vt 16. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-105/03: Pupino, EKL 2005, lk I-5285, punkt 43).

26 Neid kaalutlusi arvestades otsustas Tribunal Constitucional menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas raamotsuse 2002/584/JSK artikli 4a lõiget 1 selle raamotsusega 2009/299/JSK muudetud kehtivas redaktsioonis tuleb tõlgendada nii, et see ei luba siseriiklikel õigusasutustel kohaldada samas sättes täpsustatud juhtudel Euroopa vahistamismääruse täitmise suhtes tingimust, et kõnealust süüdimõistvat otsust peab saama asjaomase isiku kaitseõiguste tagamiseks teista?
2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, kas raamotsuse 2002/584/JSK artikli 4a lõige 1 on kooskõlas nõuetega, mis tulenevad [...] harta artiklis 47 ette nähtud õigusest tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele ning artikli 48 lõikes 2 tagatud kaitseõigustest?
3. Kui vastus teisele küsimusele on jaatav, kas harta artikkel 53, tõlgendatuna süstemaatiliselt koostoimes harta artiklites 47 ja 48 tunnustatud õigustega, võimaldab liikmesriigil kohaldada tagaselja süüdi mõistetud isiku üleandmise suhtes tingimust, et taotlevas riigis peab saama süüdimõistmist teista, tagades nii nendele õigustele suurema kaitse taseme kui tuleneb Euroopa Liidu õigusest, et vältida selle liikmesriigi põhiseaduses tunnustatud põhiõigust kitsendavat või kahjustavat tõlgendamist?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

Eelotsusetaotluse vastuvõetavus

- 27 Mõned Euroopa Kohtule oma seisukohad esitanud huvitatud isikud väidavad, et käesolev eelotsusetaotlus on vastuvõetamatu, kuna raamotsuse 2002/584 artikkel 4a ei ole *ratione temporis* kohaldatav põhikohtuasja kaebaja üleandmise menetluse suhtes. Nad on seisukohal, et 12. september 2008 – kuupäev, mil Audiencia Nacional otsustas määrusega anda põhikohtuasja kaebaja Itaalia ametiasutustele üle – on raamotsuse 2009/299 artikli 8 lõikes 1 sätestatud raamotsuse ülevõtmise tähtaja lõppemise kuupäevast 28. märtsil 2011 varasem kuupäev. Täiendavalt ja igaks juhuks väidavad nad ka, et Itaalia Vabariik kasutas nimetatud artikli 8 lõikes 3 ette nähtud võimalust lükata raamotsuse 2009/299 kohaldamise algust edasi 1. jaanuarini 2014 seoses selliste otsuste tunnustamise ja täitmisega, mille teevad Itaalia pädevad õigusasutused selliselt, et asjaomane isik ei viibi kohtulikul arutelul. S. Melloni üleandmise tingimusi Hispaania ametivõimude poolt Itaalia ametivõimudele reguleerib seega endiselt raamotsuse 2002/584 artikli 5 punkt 1.
- 28 Sellega seoses tuleb kõigepealt meenutada, et ELTL artiklis 267 sätestatud menetluses on üksnes asja menetleval ja selle lahendamise eest vastutaval liikmesriigi kohtul kohtuasja eripära arvesse võttes õigus hinnata eelotsuse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks ning Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. Järelikult, kui esitatud küsimused puudutavad liidu õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus reeglina kohustatud otsuse langetama (vt eelkõige 8. septembri 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-78/08-C-80/08: Paint Graphos jt, EKL 2011, lk I-7611, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 29 Eeldades liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimuste asjakohasust, võib neile vastamast keelduda vaid erandlikel juhtudel, siis kui on ilmne, et neis küsimustes osutatud liidu õigusnormide tõlgendusel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline või kui

Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (vt selle kohta eelkõige eespool viidatud kohtuotsus *Paint Graphos* jt, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 30 Käesolevas asjas ei ole ilmne, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu palutud raamotsuse 2002/584 artikli 4a tõlgendamisel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega või et see puudutab hüpoteetilist probleemi.
- 31 Mis puudutab kõnealuse raamotsuse artikli 4a *ratione temporis* kohaldatavust, siis tuleb esiteks märkida, et raamotsuse 2009/299 artikli 8 lõike 2 sõnastuses endas on sätestatud, et raamotsust „kohaldatakse [8. märtsist 2011. aastast] alates selliste otsuste tunnustamise ja täitmise suhtes, mis tehakse, kui asjaomane isik ei viibi kohtulikul arutelul”, ilma et tehtaks vahet selle põhjal, kas need otsused on tehtud enne või pärast seda kuupäeva.
- 32 Grammatilist tõlgendust toetab ka asjaolu, et raamotsuse 2002/584 artikli 4a sätteid tuleb käsitada menetlusnormidena (vt analoogia alusel 1. juuli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-361/02 ja C-362/02: *Tsapalos ja Diamantakis*, EKL 2004, lk I-6405, punkt 20, ja 12. augusti 2008. aasta otsus kohtuasjas C-296/08 PPU: *Santesteban Goicoechea*, EKL 2008, lk I-6307, punkt 80), mistõttu need sobivad kohaldamiseks põhikohtuasja kaebaja üleandmise menetlusele, mis on endiselt pooleli. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kohaldatakse üldiselt menetlusnorme nende jõustumise hetkel kõikide pooleliolevate vaidluste suhtes, samas kui materiaalsoonorme tõlgendatakse tavaliselt nii, et need ei ole kohaldatavad enne nende jõustumist tekkinud olukorra suhtes (vt eelkõige 12. novembri 1981. aasta otsus liidetud kohtuasjades 212/80-217/80: *Meridionale Industria Salumi* jt, EKL 1981, lk 2735, punkt 9; 28. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-467/05: *Dell’Orto*, EKL 2007, lk I-5557, punkt 48, ja eespool viidatud kohtuotsus *Santesteban Goicoechea*, punkt 80).
- 33 Teiseks ei saa asjaolu, et Itaalia Vabariik kasutas raamotsuse 2009/299 artikli 8 lõikes 3 ette nähtud võimalust lükata nimetatud raamotsuse kohaldamise algust edasi 1. jaanuarini 2014 seoses selliste otsuste tunnustamise ja täitmisega, mille teevad Itaalia pädevad õigusasutused selliselt, et asjaomane isik ei viibi kohtulikul arutelul, põhjustada käesoleva eelotsusetaotluse vastuvõetamatust. Nimelt nähtub eelotsusetaotlusest, et selleks, et tõlgendada Hispaania põhiseaduses tunnustatud põhiõigusi kooskõlas Hispaania Kuningriigi ratifitseeritud rahvusvaheliste lepingutega, võtab eelotsusetaotluse esitanud kohus arvesse liidu õiguse asjakohaseid sätteid, et teha kindlaks Hispaania põhiseaduse artikli 24 lõikega 2 tagatud õiguse õiglasele kohtulikule arutamisele põhisisu.
- 34 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et Tribunal Constitucionali esitatud eelotsusetaotlus on vastuvõetav.

Sisulised küsimused

Esimene küsimus

- 35 Tribunal Constitucional soovib oma esimese küsimusega teada sisuliselt seda, kas raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus kohaldab samas sättes täpsustatud juhtudel karistuse täitmisele pööramiseks tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise suhtes tingimust, et tagaselja tehtud süüdimõistvat otsust peab saama vahistamismääruse teinud liikmesriigis teista.
- 36 Olgu meenutatud, et nagu nähtub eelkõige nimetatud raamotsuse artikli 1 lõigetest 1 ja 2 ning põhjendustest 5 ja 7, on raamotsuse eesmärk asendada liikmesriikidevaheline mitmepoolne väljaandmissüsteem vastastikuse tunnustamise põhimõttel rajaneva õigusasutustevahelise üleandmissüsteemiga süüdimõistetute kriminaalkaristuste täitmiseks või kahtlustatavatele süüdistuse esitamiseks (vt 29. jaanuari 2013. aasta otsus kohtuasjas C-396/11: *Radu*, punkt 33).

- 37 Raamotsuse 2002/584 eesmärk on seega süüdimõistetute või karistusseaduse rikkumises kahtlustatavate üleandmise uue lihtsustatud ja tõhusama süsteemi sisseviimisega hõlbustada ja kiirendada õiguslast koostööd, et aidata saavutada eesmärki kujundada Euroopa Liit vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks, põhinedes suurel liikmesriikidevahelisel usaldusel (eespool viidatud kohtuotsus Radu, punkt 34).
- 38 Raamotsuse 2002/584 artikli 1 lõike 2 kohaselt peavad liikmesriigid põhimõtteliselt Euroopa vahistamismääruse täitma. Raamotsuse sätete kohaselt võivad liikmesriigid nimelt vahistamismääruse täitmisest keelduda ainult raamotsuse artiklis 3 ette nähtud täitmata jätmise kohustuslikel alustel ning artiklites 4 ja 4a loetletud täitmata jätmise vabatahtlikel alustel. Lisaks võib vahistamismäärust täitev õigusasutus seada Euroopa vahistamismääruse täitmise tingimuseks ainult raamotsuse artiklis 5 määratletud tingimused (eespool viidatud kohtuotsus Radu, punktid 35 ja 36).
- 39 Selleks et teha kindlaks raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõike 1 ulatus, mis on käesoleva küsimuse ese, tuleb uurida selle sätte sõnastust, ülesehitust ja eesmärki.
- 40 Raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõike 1 sõnastusest tuleneb, et selles nähakse ette sellise Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise fakultatiivne alus, mis on tehtud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks, kui isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti. Sellele alusele tuginemise vabadust piiravad neli erandit, mil täitval õigusasutusel puudub võimalus keelduda asjaomase Euroopa vahistamismääruse täitmisest. Eelnevast järeldub, et artikli 4a lõikega 1 on neil neljal juhul vastuolus see, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus kohaldab tagaselja süüdi mõistetud isiku üleandmise suhtes tingimust, et olemas peab olema süüdimõistva otsuse teistmise võimalus süüdimõistetu juuresolekul.
- 41 Raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõike 1 niisugust grammatilist tõlgendust toetab ka selle sätte ülesehituse analüüs. Raamotsuse 2009/299 eesmärk on ühelt poolt tunnistada kehtetuks raamotsuse 2002/584 artikli 5 punkt 1, mis lubas teatud tingimustel tagaselja mõistetud karistuse täitmisele pööramiseks tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise suhtes kohaldada tingimust, et vahistamismääruse teinud liikmesriigis peab olema tagatud asja uus läbivaatamine asjaomase isiku juuresolekul, ning teiselt poolt asendada see sätte artikliga 4a. See sätte piirab nüüd niisuguse vahistamismääruse täitmisest keeldumise võimalust, nähes raamotsuse 2009/299 põhjenduse 6 kohaselt ette „millistel tingimustel ei tohi keelduda sellise otsuse tunnustamisest ja täitmisest, mis tehakse pärast kohtulikku arutelu, millele asjaomane isik isiklikult ei ilmunud”.
- 42 Eelkõige näeb raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõige 1 selle punktides a ja b peamiselt ette, et kui tagaselja süüdi mõistetud isik oli õigeaegselt teadlik kavandatud kohtulikust arutelust ja kui teda oli teavitatud sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui ta ei ilmu kohtulikule arutelule või kui asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, oli andnud volitused enda kaitsmiseks õigusnõustajale, on vahistamismäärust täitval õigusasutusel kohustus see isik üle anda, nii et õigusasutus ei saa kohaldada üleandmise suhtes tingimust, et vahistamismääruse teinud liikmesriigis peab olema võimalus asja uueks läbivaatamiseks asjaomase isiku juuresolekul.
- 43 Artikli 4a niisugust tõlgendust toetavad ka liidu seadusandja eesmärgid. Nii raamotsuse 2009/299 põhjendustest 2–4 kui ka artiklist 1 tuleneb, et liidu seadusandja soovis raamotsust vastu võttes hõlbustada kriminaalasjades tehtavat õiguslast koostööd ja parandada liikmesriikidevahelist kohtuotsuste vastastikust tunnustamist sel viisil, et ühtlustatakse selliste otsuste mittetunnustamise põhjused, mis on tehtud pärast kohtulikku arutelu, millele asjaomane isik isiklikult ei ilmunud. Nagu on rõhutatud eelkõige põhjenduses 4, soovis liidu seadusandja nende ühtsete põhjuste määratlusega võimaldada „täidesaatval asutusel otsust täita, vaatamata sellele, et isik kohtulikult arutelul ei viibinud, austades täielikult isiku õigust kaitsele”.

- 44 Nii märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktides 65 ja 70, et lahenduskäiguga, mida liidu seadusandja kasutas ja mis seisneb selles, et sätestatakse ammendav loetelu olukordadest, mil tagaseljaotsuse täitmisele pööramiseks tehtud Euroopa vahistamismäärust tuleb käsitada nii, et see ei riku kaitseõigusi, läheb vastuollu täitva õigusasutuse suhtes võimaluse säilitamine kohaldada asjaomase täitmise suhtes tingimust, et vastavat süüdimõistvat otsust võib asjaomase isiku kaitseõiguste tagamiseks teista.
- 45 Mis puudutab eelotsusetaotluse esitanud kohtu argumenti, mille kohaselt kohustus austada põhiõigusi, mis on sätestatud ELL artiklis 6, võib anda täitvatele õigusasutustele aluse keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest, sh raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõikes 1 osutatud juhtudel, kui asjaomasel isikul ei ole õigust taotleda asja uuesti läbivaatamist, tuleb märkida, et niisugune argument viib tegelikult selle küsitavaks muutumiseni, kas raamotsuse 2002/584 artikkel 4a on liidu õiguskorras kaitstud põhiõigustega kooskõlas; see on aga teise küsimuse ese.
- 46 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus kohaldab samas sättes täpsustatud juhtudel karistuse täitmisele pööramiseks tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise suhtes tingimust, et tagaselja tehtud süüdimõistvat otsust peab saama vahistamismääruse teinud liikmesriigis teista.

Teine küsimus

- 47 Oma teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult teada sisuliselt seda, kas raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõige 1 on kooskõlas nõuetega, mis tulenevad harta artiklis 47 ette nähtud õigusest tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele ning artikli 48 lõikega 2 tagatud kaitseõigustest.
- 48 Olgu meenutatud, et ELL artikli 6 lõike 1 kohaselt tunnustab liit hartas sätestatud õigusi, vabadusi ja põhimõtteid, millel on „aluslepingutega võrreldes samaväärne õigusjõud”.
- 49 Mis puudutab küsimust, millise ulatusega on harta artiklis 47 ette nähtud õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele ning harta artikli 48 lõikega 2 tagatud kaitseõigused, siis tuleb täpsustada, et kuigi süüdistatava õigus ilmuda isiklikult kohtulikule arutelule on õiguse õiglasele kohtulikule arutelule oluline osa, ei ole see õigus absoluutne (vt eelkõige 6. septembri 2012. aasta otsus kohtuasjas C-619/10: Trade Agency, punktid 52 ja 55). Süüdistatav võib sellest sõnaselgelt või vaikimisi vabatahtlikult loobuda tingimusel, et loobumine on üheselt kindlaks tehtud, loobumisega kaasnevad minimaalsed, selle tähtsusele vastavad tagatised ja et see ei ole vastuolus ühegi olulise avaliku huviga. Õiguse õiglasele kohtulikule arutamisele rikkumist ei ole eelkõige tuvastatud ka siis, kui süüdistatav ei ilmunud küll kohtulikule arutelule isiklikult, kuid teda oli teavitatud kohtuliku arutelu ajast ja kohast või teda kaitses õigusnõustaja, keda ta oli selleks volitanud.
- 50 Harta artikli 47 ja artikli 48 lõike 2 niisugune tõlgendus on kooskõlas ulatusega, mille Euroopa Inimõiguste Kohus on oma praktikas omistanud EIÕK artikli 6 lõigetega 1 ja 3 tagatud õigustele (vt eelkõige Euroopa Inimõiguste Kohtu 14. juuni 2001. aasta otsus *Medenica vs. Šveits*, avaldus nr 20491/92, punktid 56–59; 1. märtsi 2006. aasta otsus *Sejdovic vs. Itaalia*, avaldus nr 56581/00, *Recueil des arrêts et décisions* 2006-II, punktid 84, 86 ja 98, ja 24. aprilli 2012. aasta otsus *Haralampiev vs. Bulgaaria*, avaldus nr 29648/03, punktid 32 ja 33).
- 51 Lisaks tuleb märkida, et raamotsusega 2009/299 ellu viidud Euroopa vahistamismääruste – mis on tehtud pärast kohtulikku arutelu, millele asjaomane isik isiklikult ei ilmunud, tehtud otsuste täitmisele pööramiseks – täitmise tingimuste ühtlustamise eesmärk on vastavalt raamotsuse artiklile 1 edendada nende isikute menetlusõigusi, kelle suhtes on algatatud kriminaalmenetlus, ning samal ajal parandada liikmesriikidevahelist kohtuotsuste vastastikust tunnustamist.

- 52 Nii määravad raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõike 1 punktid a ja b kindlaks tingimused, mil loetakse, et asjaomane isik on vabatahtlikult ja ühemõtteliselt kohtulikult arutelul viibimisest loobunud, mistõttu süüdimõistetule tagaselja mõistetud karistuse täitmisele pööramiseks tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise suhtes ei saa kohaldada tingimust, et vahistamismääruse teinud liikmesriigis peab süüdimõistetule olema tagatud asja uus läbivaatamine tema juuresolekul. See on nii lõike 1 punktis a sätestatud juhul, kui asjaomane isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, kuigi talle esitati isiklikult kohtukutse või teavitati teda ametlikult sellest, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, kui ka sama lõike punktis b sätestatud juhul, kui asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, on otsustanud võimaluse kasuks, et isikliku ilmumise asemel esindab teda hoopis õigusnõustaja. Mis puudutab lõike 1 punkte c ja d, siis need käsitlevad olukordi, kus vahistamismäärust täitev õigusasutus on kohustatud Euroopa vahistamismäärust täitma, kuigi asjaomasel isikul on õigus taotleda asja uuesti läbivaatamist, kui nimetatud vahistamismääruses on märgitud, et asjaomane isik ei taotlenud asja uuesti läbivaatamist või kui teda teavitatakse selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist.
- 53 Eeltoodut arvesse võttes tuleb tõdeda, et raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõikega 1 ei ole rikutud õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele ega kaitseõigusi, mis on tagatud vastavalt harta artikliga 47 ja artikli 48 lõikega 2.
- 54 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb teisele küsimusele vastata, et raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõige 1 on koosõlas harta artiklist 47 ja artikli 48 lõikest 2 tulenevate nõuetega.

Kolmas küsimus

- 55 Oma kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada sisuliselt seda, kas harta artiklit 53 tuleb tõlgendada nii, et see võimaldab vahistamismäärust täitval liikmesriigil kohaldada tagaselja süüdi mõistetud isiku üleandmise suhtes tingimust, et vahistamismääruse teinud liikmesriigis peab saama süüdimõistmist teista, selleks et vältida selle liikmesriigi põhiseadusega tagatud õiguse õiglasele kohtulikule arutamisele ja kaitseõiguste rikkumist.
- 56 Selles osas pakub eelotsusetaotluse esitanud kohus kõigepealt välja tõlgenduse, mille kohaselt lubab harta artikkel 53 üldiselt liikmesriigil kohaldada tema põhiseadusega tagatud põhiõiguste kaitsestandardit, kui see on harta omast ulatuslikum, eelistades vajadusel seda liidu õigusnormide kohaldamisele. Niisugune tõlgendus võimaldab liikmesriigil eelkõige kohaldada tagaseljaotsuse täitmisele pööramiseks tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise suhtes tingimusi, mille eesmärk on vältida tema põhiseaduses tunnustatud põhiõiguste kitsendavat või kahjustavat tõlgendamist, isegi kui niisuguste tingimuste kohaldamine ei ole raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõike 1 kohaselt lubatud.
- 57 Harta artikli 53 sellise tõlgendusega ei saa nõustuda.
- 58 Harta artikli 53 niisugune tõlgendamine kahjustaks nimelt liidu õiguse ülimuslikkuse põhimõtet, kuivõrd see võimaldaks liikmesriigil takistada hartaga täielikult koosõlas olevate liidu õigusaktide kohaldamist, kui viimati nimetatud ei austa selle riigi põhiseadusega tagatud põhiõigusi.
- 59 Nimelt tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et vastavalt liidu õiguse ülimuslikkuse põhimõttele, mis on liidu õiguskorda iseloomustav põhitunnus (vt 14. detsembri 1991. aasta arvamus 1/91, EKL 1991, lk I-6079, punkt 21, ja 8. märtsi 2011. aasta arvamus 1/09, EKL 2011, lk I-1137, punkt 65), ei saa asjaolu, et liikmesriik tugineb siseriikliku õiguse sätetele, isegi kui need on põhiseaduse sätted, mõjutada liidu õiguse toimet selle riigi territooriumil (vt selle kohta eelkõige 17. detsembri 1970. aasta otsus kohtuasjas 11/70: Internationale Handelsgesellschaft, EKL 1970, lk 1125, punkt 3, ja 8. septembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-409/06: Winner Wetten, EKL 2010, lk I-8015, punkt 61).

- 60 Harta artikkel 53 kinnitab küll seda, et kui liidu õigusakti jaoks on vaja siseriiklikke rakendusmeetmeid, on riigi ametiasutustel ja kohtutel õigus kohaldada põhiõiguste kaitse siseriiklikke standardeid, tingimusel, et see ei kahjusta hartas ette nähtud kaitse taset, nii nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus, ega liidu õiguse ülimuslikkust, ühtsust ja tõhusust.
- 61 Kuid nagu nähtub ka käesoleva kohtuotsuse punktist 40, ei anna raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõige 1 liikmesriikidele võimalust keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest, kui asjaomase isiku olukord vastab ühele selles sättes loetletud neljast juhtumist.
- 62 Lisaks olgu meenutatud, et raamotsusesse 2002/584 nimetatud sätte lisanud raamotsuse 2009/299 vastuvõtmise eesmärk on nende raskuste kõrvaldamine, mis tekivad niisuguste kohtuotsuste vastastikusel tunnustamisel, mille puhul asjaomane isik ei ole viibinud kohtulikul arutelul, ja mis tulenevad asjaolust, et põhiõiguste kaitses esinevad liikmesriikides erinevused. Selleks ühtlustab kõnealune raamotsus tagaseljaotsuste kohta tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise tingimusi, kusjuures vahistamismäärus peegeldab kõikide liikmesriikide saavutatud konsensust selles osas, milline ulatus anda liidu õiguse alusel neile menetluslikele õigustele, mis on tagaselja süüdimõistetul, kelle suhtes on tehtud Euroopa vahistamismäärus.
- 63 Järelikult kui lubada liikmesriigil kohaldada harta artikli 53 alusel tagaselja süüdi mõistetud isiku üleandmise suhtes tingimust – mida raamotsus 2009/299 ette ei ole näinud –, et vahistamismääruse teinud liikmesriigis peab saama süüdimõistmist teista, selleks et vältida vahistamismäärust täitva liikmesriigi põhiseadusega tagatud õiguse õiglasele kohtulikule arutamisele ja kaitseõiguste rikkumist, siis peadiks see sellega, et raamotsuses määratletud põhiõiguste kaitsestandardi ühtsust kahtluse alla seades kahjustatakse usalduse ja vastastikuse tunnustamise põhimõtteid, mida raamotsus püüab kindlustada, ja seega kahjustatakse nimetatud raamotsuse tõhusust.
- 64 Eeltoodud kaalutlusi silmas pidades tuleb vastata kolmandale küsimusele, et harta artiklit 53 tuleb tõlgendada nii, et see ei luba liikmesriigil kohaldada tagaselja süüdi mõistetud isiku üleandmise suhtes tingimust, et vahistamismääruse teinud liikmesriigis peab saama süüdimõistmist teista, selleks et vältida selle liikmesriigi põhiseadusega tagatud õiguse õiglasele kohtulikule arutamisele ja kaitseõiguste rikkumist.

Kohtukulud

- 65 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta, mida on muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK, artikli 4a lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus kohaldab samas sättes täpsustatud juhtudel karistuse täitmisele pööramiseks tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise suhtes tingimust, et tagaselja tehtud süüdimõistvat otsust peab saama vahistamismääruse teinud liikmesriigis teista.
2. Raamotsuse 2002/584, mida on muudetud raamotsusega 2009/299, artikli 4a lõige 1 on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklist 47 ja artikli 48 lõikest 2 tulenevate nõuetega.

- 3. Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 53 tuleb tõlgendada nii, et see ei luba liikmesriigil kohaldada tagaselja süüdi mõistetud isiku üleandmise suhtes tingimust, et vahistamismääruse teinud liikmesriigis peab saama süüdimõistmist teista, selleks et vältida selle liikmesriigi põhiseadusega tagatud õiguse õiglasele kohtulikule arutamisele ja kaitseõiguste rikkumist.**

Allkirjad